Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Hallituksen esitys ilmastolaiksi (HE 27/2022 vp)

Ympäristövaliokunta
16.3.2022

Hallitussihteeri Outi Kumpuvaara, ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos Jarmo Muurman, ympäristöministeriö

Hallituksen esityksen tausta

- Esityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2035
- Uudistuksella toteutetaan hallitusohjelman kirjaukset lain uudistamisesta
- Valmisteluun on osallistunut laajasti eri tahoja
  - Valmistelun tukena on ollut ympäristöministeriön johtama virkahenkilötyöryhmä
  - Valmistelutyössä on kuultu laajasti kansalaisia, erityisesti lapsia ja nuoria sekä saamelaisia
  - Esitys oli lausuntokierroksella viime kesänä ja lausuntoja annettiin lähes 450

Suomen uudet ilmastotavoitteet

- Lakiin lisätään **hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035**, nielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen
- Lisätään myös uudet **päästövähennystavoitteet***:

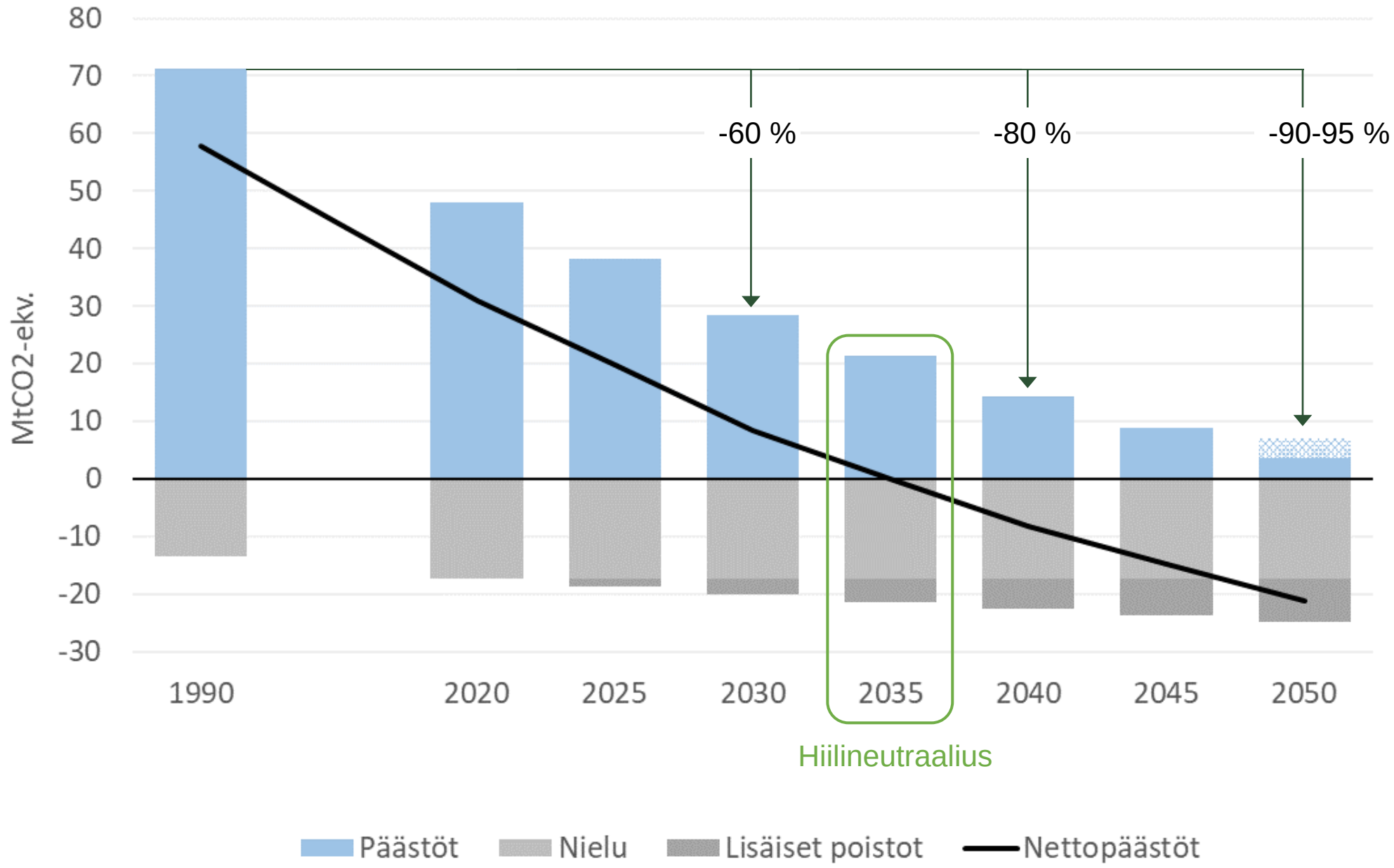
  60 % vuoteen 2030 mennessä

  80 % vuoteen 2040 mennessä

  90 % vuoteen 2050 mennessä pyrkien kuitenkin 95 % tasoon

  *päästövähennystavoitteet verrattuna vuoden 1990 tasoon.

- Päästövähennystavoitteet pohjautuvat Suomen ilmastopaneelin suosituksiin, ohjaavat pitkäjänteisyyteen ja velvoittavat yli vaalikausien

80
70
60
50
40
30
20
10
0
-10
-20
-30
MtCO2-ekv.
-60 %
-80 %
-90-95 %
1990
2020
2025
2030
2035
2040
2045
2050
Hiilineutraalius
Päästöt
Nielu
Lisäiset poistot
Nettopäästöt

Ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän laajentaminen

- **Ilmastopolitiikan suunnitelmat ovat lain tärkein keino tavoitteiden saavuttamiseksi**
- Voimassa oleva laki käsittää kolme suunnitelmaa:
  - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU) / YM
  - Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma / TEM
  - Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma / MMM
- Uutena suunnitelmana lakiin lisätään **maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma**, jonka valmistelusta vastaa maa- ja metsätalousministeriö
- Lisäksi täsmennetään suunnitelmien sisältövaatimuksia

Saamelaisten oikeuksien edistäminen

- Perustetaan uusi **saamelainen ilmastoneuvosto**
  - riippumaton asiantuntijaelin
  - tukee suunnitelmien valmistelua
- Lakiin lisätään myös yleinen säännös saamelaisten oikeuksien huomioon ottamisesta suunnitelmien valmistelussa
- Lisäksi suunnitelmaa valmisteltaessa on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa
- Ilmastonmuutos etenee nopeammin pohjoisilla leveysasteilla, ja näin ollen ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat erityisellä tavalla saamelaisiin.

Muita esityksen keskeisiä uudistuksia

- Eduskunnalle vuosittain toimitettavan **ilmastovuosikertomuksen** sisältövaatimuksia täsmennetään. Siitä tulee kattavampi ja lisäksi sen suhdetta seurantajärjestelmään ja lisätoimiin selkeytetään.
- **Ilmastopaneelin** tehtäviä ja toimikautta täsmennetään
- **Osallistumista** ja tiedonsaantia koskevaa sääntelyä tarkennetaan
  - Säädetään esimerkiksi ilmastovuosikertomuksesta tiedottamisesta
- Jatkossa lain ja suunnittelujärjestelmän tavoitteena on myös varmistaa **ilmastotoimien oikeudenmukaisuus** ja **kestävä kehitys**
  - Oikeudenmukaisuuteen liittyy muun muassa reilu siirtymä sekä tulevien sukupolvien oikeuksien huomioon ottaminen

Seuraavat askeleet

- Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2022
- Valmistellaan myös kaksi valtioneuvoston asetusta:
  - Ilmastopaneeli (paneelin kokoonpano, jäsenten toimikausi jne.)
  - Saamelainen ilmastoneuvosto (ilmastoneuvoston toimikausi, jäsenten valinta jne.)

- Lisäksi valmistellaan ilmastolain muuttamista koskeva hallituksen esitys, joka on tarkoitus antaa syksyllä 2022
  - Se koskisi kuntien/alueiden ilmastosuunnitelman laatimisvelvoitetta sekä ilmastolain muutoksenhakusääntelyä

Kiitos!